

Spis treści

1. Wstęp	9
2. Okres Rusi Kijowskiej: VIII–XIV wiek	16
2.1. System polityczny Rusi Kijowskiej (VIII–XII w.)	16
2.1.1. Pierwsze twory państwowe na terytorium Ukrainy.....	16
2.1.2. Powstanie Rusi (Kijowskiej)	17
2.1.3. System społeczny Rusi	18
2.1.4. System państwowy Rusi	18
2.1.5. System sądowniczy Rusi	20
2.1.6. Siły zbrojne Rusi	20
2.1.7. Źródła prawa Rusi	21
2.1.8. Ruska Prawda	21
2.1.9. System norm prawnych Rusi	22
2.2. System polityczny Rusi Kijowskiej w okresie rozdrobnienia feudalnego (XII–XIV w.)	23
2.2.1. Przyczyny rozdrobnienia feudalnego	23
2.2.2. Ogólna charakterystyka państwa i prawa Rusi w okresie rozdrobnienia feudalnego	24
2.3. System polityczny Rusi Halicko-Wołyńskiej (XII–XIV w.)	25
2.3.1. Powstanie Księstwa Halicko-Wołyńskiego	25
2.3.2. System polityczny Księstwa Halicko-Wołyńskiego	26
2.3.3. Prawo Księstwa Halicko-Wołyńskiego	27
3. Okres litewsko-polski (koniec XIV–pierwsza połowa XVII w.)	28
3.1. Ogólna charakterystyka okresu. Położenie ludności	28
3.2. Ustrój społeczno-polityczny ziem ukraińskich w granicach Wielkiego Księstwa Litewskiego	30
3.2.1. Ogólna charakterystyka ustroju społeczno-politycznego Wielkiego Księstwa Litewskiego	30
3.2.2. Administracja lokalna na ziemiach ukraińskich w okresie litewsko- polskim	31
3.2.3. Sądownictwo na ziemiach ukraińskich w XIV – pierwszej połowie XVII wieku	32
3.2.4. Źródła prawa i formy norm prawnych okresu litewsko-polskiego – Statuty litewskie	33
3.2.5. Główne cechy prawa Ukrainy z okresu litewsko-polskiego	36
3.3. Ustrój społeczno-polityczny ziem ukraińskich w granicach Królestwa Polskiego oraz Rzeczypospolitej	37
3.3.1. System państwowy na ziemiach ukraińskich w granicach Królestwa Polskiego	37
3.3.2. System państwowy na ziemiach ukraińskich w granicach Rzeczypospolitej	38
4. Kozaczyzna	40
4.1. Ustrój społeczno-polityczny Siczy Zaporoskiej (do 1648 r.)	40

4.1.1.	Sicz Zaporoska załącznikiem nowoczesnej państwowości ukraińskiej	40
4.1.2.	Sądownictwo Siczy Zaporoskiej	42
4.2.	System polityczny państwa kozackiego – Wojska Zaporoskiego (1648–1654)	43
4.2.1.	Powstanie ukraińskiego państwa kozackiego	43
4.2.2.	Formowanie organów władzy państwa ukraińskiego w latach 1648–1654	44
4.2.3.	System sądowy ukraińskiego państwa kozackiego (druga połowa XVII w.)	46
4.2.4.	Charakterystyczne cechy prawa w okresie wojny narodowo-wyzwoleńczej w latach 1648–1654	46
4.3.	System polityczny państwa hetmańskiego (druga połowa XVII–XVIII w.)	47
4.3.1.	Akty prawne dotyczące przejścia Ukrainy pod protektorat Moskwy	47
4.3.2.	Stosunki społeczne w państwie hetmańskim	48
4.3.3.	System państwowy Hetmańszczyzny	49
4.3.4.	System sądowy Hetmańszczyzny (XVIII w.)	50
4.3.5.	Źródła prawa Hetmańszczyzny (XVIII w.)	51
4.3.6.	Główne cechy prawa Hetmańszczyzny	52
4.3.7.	Konstytucje Pyłpa Orłyka	53
5.	Ukraina pod panowaniem austro-węgierskim i rosyjskim	56
5.1.	Ustrój społeczno-polityczny na ziemiach zachodnioukraińskich (druga połowa XVII wieku – 1914 rok)	56
5.1.1.	Stosunki społeczne na ziemiach zachodnioukraińskich	56
5.1.2.	Systemy polityczne na ziemiach zachodnioukraińskich (druga połowa XVII–XX w.)	57
5.1.3.	Sądownictwo na ziemiach zachodnioukraińskich	58
5.1.4.	Rozwój prawa na ziemiach zachodnioukraińskich w XIX wieku	59
5.2.	Ustrój społeczno-polityczny na ziemiach wschodnioukraińskich (XIX wiek–1914 rok)	60
5.2.1.	Stosunki społeczne na ziemiach ukraińskich	60
5.2.2.	Ustrój społeczno-polityczny na Ukrainie	61
5.2.3.	System sądowy na Ukrainie	63
5.2.4.	Ewolucja systemu prawa na Ukrainie w XIX wieku	64
5.2.5.	Zmiany w systemie państwowym Rosji i sytuacja społeczno-polityczna na Ukrainie w latach 1905–1914	67
6.	Ukraina w latach 1917–1991	70
6.1.	System polityczny Ukraińskiej Republiki Ludowej (1917–1918)	70
6.1.1.	Ukraina w przededniu rewolucji lutowej	70
6.1.2.	Ukraińska Centralna Rada	71
6.1.3.	Władze najwyższe Ukraińskiej Republiki Ludowej w okresie funkcjonowania Centralnej Rady	72
6.1.4.	Działalność ustawodawcza Centralnej Rady	73
6.1.5.	Organizacja władzy lokalnej w Ukraińskiej Republice Ludowej	78
6.1.6.	System sądowniczy Ukraińskiej Republiki Ludowej	79
6.2.	System polityczny Państwa Ukraińskiego (1918)	79
6.2.1.	Centralne organy władzy Państwa Ukraińskiego (Hetmanatu)	79

6.2.2.	Ustawodawstwo Państwa Ukraińskiego	83
6.2.3.	Organizacja władzy lokalnej w Państwie Ukraińskim	83
6.3.	System polityczny Zachodnio-Ukraińskiej Republiki Ludowej (1918–1920)	85
6.3.1.	Wyższe organy władzy Zachodnio-Ukraińskiej Republiki Ludowej	85
6.3.2.	Władze lokalne w Zachodnio-Ukraińskiej Republice Ludowej	88
6.3.3.	Działalność ustawodawcza Zachodnio-Ukraińskiej Republiki Ludowej	88
6.3.4.	System sądowy Zachodnio-Ukraińskiej Republiki Ludowej	89
6.3.5.	Zachodnio-Ukraińska Republika Ludowa na drodze do zjednoczenia	89
6.4.	System polityczny Ukraińskiej Republiki Ludowej w okresie Dyktatoratu (1918–1920)	92
6.4.1.	Władze najwyższe Ukraińskiej Republiki Ludowej w okresie Dyktatoratu	92
6.4.2.	Ustawodawstwo URL w okresie Dyktatoratu	98
6.4.3.	Władze lokalne Ukraińskiej Republiki Ludowej w okresie Dyktatoratu	99
6.5.	System polityczny Ukraińskiej Republiki Ludowej na wychodźstwie (1920–1992)	100
6.5.1.	Centrum Państwowe URL. Rada Republiki	100
6.5.2.	Centrum Państwowe URL na Zachodzie	103
6.6.	System polityczny Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej (1917–1991)	106
6.6.1.	Specyfika państwowości sowieckiej	106
6.6.2.	Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka w latach 1917– 1929 – formowanie państwowości sowieckiej	108
6.6.3.	Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka (USRR) w okresie radykałnej zmiany stosunków społecznych (1929–1941)	113
6.6.4.	Ukraińska Radziecka Socjalistyczna Republika (URSR) w latach 1941–1945	117
6.6.5.	Ukraińska Radziecka Socjalistyczna Republika (URSR) w latach 1945–1991	119
6.7.	Ustrój społeczno-polityczny Rusi Podkarpackiej (1918–1938) i Karpackiej Ukrainy (1938–1939)	121
6.7.1.	Ustrój społeczno-polityczny Rusi Podkarpackiej (1918–1938)	121
6.7.2.	System polityczny Karpackiej Ukrainy (1938–1939)	125
7.	System polityczny współczesnej Ukrainy (1991–2007)	132
7.1.	Etapy kształtowania się systemu politycznego współczesnej Ukrainy	132
7.2.	System polityczny Ukrainy	135
7.2.1.	Charakter państwa	135
7.2.2.	Rada Najwyższa Ukrainy	135
7.2.3.	Prezydent Ukrainy	136
7.2.4.	Gabinet Ministrów Ukrainy	137
7.2.5.	Służba Bezpieczeństwa Ukrainy	138
7.2.6.	Inne organy państwowe	138
7.2.7.	Wymiar sprawiedliwości	138

7.2.8. Samorząd terytorialny	139
7.2.9. Autonomiczna Republika Krym	139
7.3. System partyjny Ukrainy	141
8. Załączniki	145
8.1. Правда Руськая (górną część strony tytułowej jednego z odpisów);	
8.2. Судебник Казимира 1468 (fragmenty); 8.3. Права писаные даны	
панству Великому Князьству Литовскому, Рускому, Жомойтскому...	
(Pierwszy Statut litewski; fragmenty); 8.4. Pierwszy Statut litewski 1529 (tzw.	
spis Działyńskiego; pierwsza strona); 8.5. Статутъ Великого Князства Лито-	
вскаго (Drugi Statut litewski; fragmenty); 8.6. Drugi Statut litewski (Statut wo-	
łyński; strona tytułowa polskiego przekładu); 8.7. Статут Великого Князства	
Литовского (strona tytułowa Statutu Wielkiego Księstwa Litewskiego 1588	
– Trzeciego Statutu litewskiego); 8.8. Pacta et constitutiones legum liberta-	
tumque Exercitus Zaporoviensis... (strona tytułowa Konstytucji P. Orłyka w je-	
zyku łacińskim); 8.9. Fragment rozdziału II Konstytucji P. Orłyka w języku	
staroukraińskim; 8.10. Rozdział XIII oraz fragment rozdziału XIV Konstytucji	
P. Orłyka w języku staroukraińskim; 8.11. Пакти й конституції законів та	
вольностей Війська Запорозького (fragmenty przekładu na język ukraiński);	
8.12. Pacta et constitutiones legum libertatumque Exercitus Zaporoviensis...	
(końcowy fragment przysięgi hetmana P. Orłyka z kopią jego podpisu); 8.13. [I]	
Універсал Української Центральної Ради до українського народу, на Укра-	
їні й по-за Україною сущого (początkowy fragment); 8.14. [III] Універсал	
Української Центральної Ради (fragmenty); 8.15. О самоопределении Укра-	
ины (obszerne fragmenty); 8.16. [IV] Універсал Української Центральної	
Ради (fragmenty); 8.17. Конституція Української Народньої Республіки	
(Статут про державний устрій, права і вольності УНР; początkowy fra-	
gment); 8.18. Грамота до всього українського народу; 8.19. Wielka pieczęć	
Państwa Ukraińskiego; 8.20. Декларация Української Національної Ради від	
18 жовтня 1918 р.; 8.21. Тимчасовий Основний закон про державну само-	
стійність українських земель бувшої Австро-Угорської монархії...;	
8.22. Акт злуки, ухвалений (ратифікований) першою сесією доповненої	
УН Ради; 8.23. Резолюції Всенародного Конгресу Угорських Русинів	
у Хусті з дня 21-го січня 1919 р.; 8.24. Універсал Директорії Української	
Народної Республіки; 8.25. Закон ч. 1; 8.26. Тимчасовий закон про реоргані-	
зацію Державного Центру УНР в екзилі (fragmenty); 8.27. Акт проголо-	
шення незалежності України; 8.28. Конституція України (preambuła);	
8.29. Конституція України (strona tytułowa Konstytucji Ukrainy z 1996 r. ze	
zmianami z 2004 r.); 8.30. Текст присяги Президента України	
9. Literatura	179
10. Wykaz skrótów	181
11. Indeks osób	184
12. Indeks nazw geograficznych	187